СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 5. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер 8. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 5. Jersey City, N. J., Thursday, January 8, 1931. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЄСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ

НЮ ЙОРК. — Торговельна Палата нюйорського стейту виготовила меморіял, у якім домагається заведення примусової реєстрації враз з відбиванням пальців для всіх чужинців у Злучених Державах. В той спосіб хоче палата запобігти пачкованню чужинців до Америки.

400,000 ЧУЖИНЦІВ ПРИБУЛО НЕЛЕГАЛЬНО.

ВАШИНГТОН. — Секретар праці Довк подає, що по ріжних обчисленнях можна твердити, що маємо в Злучених Державах коло 400,000 чужинців, котрі прибули сюди незаконною дорогою. З тих чужинців яких 100,000 осіб підлягає тепер депортації.

УВАЖАЮТЬ 18 ПОПРАВКУ ЗАКОННОЮ.

НЮ ЙОРК. — Апеляційний Суд признав 18 поправку важною й обовязуючою. Є це противне рішення до того, яке видав недавно в Нюарку федеральний судця Вилієм Клерк, котрий узнав, що 18 поправку ухвалено в незаконний спосіб і тому вона не є обовязуючою. Рішення нюйорського суду не впливає на рішення Клерка.

СЕНАТ ДОДАВ $15,000,000 ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОСУХИ.

ВАШИНГТОН. — Сенат додав до ухвалених вже $45,000,000, призначених на допомогу потерпівшим від посухи, ще $15,000,000, призначених на поживу для голодуючих.

Сталося це по дебаті в справі заворушень голодуючих фармерів, які мали місце в Інгленд у стейті Аркенсо.

Кажуть, що палата послів не затвердить тих додаткових $15,000,000.

ЗА АНЕКСІЮ ДОЛІШНЬОЇ КАЛІФОРНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Асгорст з Аризони вніс резолюцію, в якій домагається прилучення до Злучених Держав долішньої Каліфорнії й частини Сонори, себто території, яка має коло 10,000 квадратових миль і яка належить до Мексика.

Сенатор хоче набути ті землі від Мексика дорогою купна з боку Злучених Держав. Землі ті не є на думку Асгорста відповідно хоронені й їх треба набути Злученим Державам зі стратегічних оглядів, а рівнож з іміграційних.

БУРЯ З ДОЩАМИ.

НЮ ЙОРК. — Новий рік зачав своє урядування зливою і мраками. Дощ загнав багато людей до ліжка задля перестуди, а мрака спричинила кілька поменших корабельних колізій.

БУДЕ БІДА БЕЗ РОБОТИ.

НЮ ЙОРК. — Вилієм Метюс, голова „Емерженсі Ворк Бюро", подає, що зібрані $8,000,000 на допомогу безробітним вистарчать найдалі до квітня. З тої суми дають безробітним головам родин триденну працю на тиждень з платнею $5 денно. В той спосіб видано в грудні $1,500,000.

Метюс каже, що тільки відроджена промисловість зможе виратувати безробітних з нужди, яка є і яка може ще зрости.

РУЗВЕЛТ ПОКАЗУЄ СИЛЬНУ РУКУ.

ОЛБАНІ. — Нюйорський губернор Френклин Рузвелт вислав до банкового суперінтендента письмо, в якім домагається переведення строгого слідства над діловодством банку „Бенк оф Юнайтед Стейтс" і потягнення до судової відповідальности всіх урядовців, котрі спричинили крах банку.

УНУНУЛИ 4 ПОЧМАЙСТРІВ ХАБАРНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Почтовий департамент подає, що в першім окрузі стейту Індіяна звільнено чотирох почмайстрів, обжалованих за купно своїх урядових становищ при помочі одного з конгресменів. Імени конгресмена не виявлено.

ДОСЛІДЖУЮТЬ СПРАВУ НІКАРАГВИ.

ВАШИНГТОН. — У сенаті перейшла резолюція сенатора Джансона з Каліфорнії, який домагається від департаменту стейту предложення сенатському комітетови для справ заграничних всіх документів, звязаних з відносинами Злучених Держав до Нікарагви. Джансон називає свою резолюцію „шуканням правди". А в сенаті уважають її кроком до вицофання американських маринарів з Нікарагви.

Резолюція перейшла без усякої дискусії.

ДАЛІ ЗАМИКАЮТЬ БАНКИ.

НЮ ЙОРК. — З ріжних сторін доходять відомости, що замкнено 7 нових банків, а то 4 в стейті Індіяна й по одному в Айові, Огайо й Мізурі.

НОВА П'ЯТИЛІТКА.

Перший раз комуністична преса почала писати про намір большевиків розпочати другу пятилітку. Цим газети хочуть підготовити населення Росії до дальшого економічного напруження й терпінь. Тепер тяжко буде сказати, чи теперішня пятилітка скінчиться успішно й почнеться нова пятилітка, чи все ще буде тягнутися ця пятилітка, яку тепер переводять большевики. Властиво сучасна пятилітка це вже друга пятилітка, бо перша була від 1923 р. по 1928 рік, про яку комуністи не говорять тепер, бо вона не вдалася.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ.

Не зважаючи на старання соціялістичних провідників юнії вуглекопів не допустити до страйку, поки йдуть переговори між представниками робітництва та властителів майн, сорок тисяч майнерів в Есен (Німеччина) піддалися агітації комуністів і вийшли на страйк. Цьому „дикому" страйкови сприяли відомости про те, що 300,000 майнерів одержали повідомлення, що від 15 січня їх виплачують з робіт. Поширення страйку на більшу скількість майнерів може дуже тяжко відбитися взагалі на німецькій індустрії.

УДУШИВСЯ В УГЛЮ.

Павло Янкович з Факс Валей, Саск., старався переїхати задармо залізницею і заліз у вуголь при льокомотиві. Коли машиніст та паляч на льокомотиві взялися 11. грудня насипати вугля до льокомотиви, побачили між вуглям сторчачу людську ногу. Вони здержали потяг коло Айтуни, де коронер, оглянувши трупа, рішив, що Янкович удушився між углям.

СЕМЕРО ДІТЕЙ В ОДНІЙ ХАТІ ЗА 13 МІСЯЦІВ.

Родина Дебієн в Рагено, Квебек, не має що нарікати на свій зріст. Два рази в протягу року вродила пані Дебієн по парі близнят, а в тринацятім місяці її замужна дочка, яка мешкає враз з родичами, вродила троє дітей за одним заходом. Хто казав, що Французи вимирають? Вимирають, але не в Канаді.

БУВШИЙ ПОЧТАР ДІСТАВ ТРИ РОКИ ЗА КРАДІЖ.

Три роки тюрми за крадіж дістав бувший помічник почтмайстра в Айлей, Алта., Джан Гавл. Він признався, що вкрав 8 тисяч долярів готівкою з мішка з реджістрованою почтою дня 10. грудня. Засуджений розпізав мішок з почтою і витягнув з нього 8 тисяч долярів готівкою, які пересилав Монтреальський Банк в Торонто до своєї галузи в Айлей. Судця Волш в Едмонтоні, як судив обвинуваченого, сказав, що не вважає його за злочинця в звичайнім розумінню, однак мусів назначити йому мінімальну кару, приписану законом в таким випадку — три роки.

НОВИЙ ВИДІЛ Т-ВА „СІЧ" У ВІДНІ.

На Звичайних Загальних Зборах Укр. Акад. Т-ва „Січ" у Відні, що відбулися дня 22. листопада 1930 р., вибрано новий виділ, до якого ввійшли між иншими Янда Володимир, студ. мед., як голова, а Юськевич Богдан, студ. мед., як перший секретар.

НІМЦІ НАСТРОЄНІ ПЕСИМІСТИЧНО.

В новорічних оглядах економічної світової кризи більшість німецьких фінансистів та економістів задивляється в майбутнє досить песимістично. Вони думають, що криза ще не дійшла до свого вершка, хоч можливо скоро наступить перелом до поліпшення. Та поліпшення то буде йти дуже повільно. Провідна саксонська індустріяльна газета „Ляйпціґер Нойєсте Нахріхтен" звертає увагу, що не так треба багато думати про те, чи большевики виконають свою пятилітку, чи ні і що з того буде, як треба подумати про утворення нових ринків для світової індустрії. Ринки ці повинні бути цілком незалежними від російських, чи навіть тих, які могла б Росія опанувати, коли б вона дійсно розбудувала свою індустрію. Таким новим ринком, на думку газети, моглаб бути нова держава білих людей, утворена в Африці між рікою Конгом та Індійським океаном. На цих величезних просторах можна би поселити лишок європейського населення, якому тепер замкнені майже всі країни для еміграції. Разом з тим ця нова держава зявиласьб великим полем для фінансової та торговельної діяльности й булаб тим новим ринком, який потрібний для європейської індустрії.

ЖАНДАРМИ ВБИЛИ НЕВИННОГО ЧОЛОВІКА.

В арешті бесарабського села Кожушна помер арештований селянин, 28-літній Микита Донога. Його підозрівали в крадежі коня й візка й заарештували. Цілу ніч відбувалося „переслухання", а рано бідачисько помер. Прокуратор Гобжіла і судовий лікар Михайлович з Кишинева знайшли сидячого на стільці трупа з отвертими очима. Коли його розібрали, то ствердили, що руки й ноги були одною кровавою масою. Грудна клітка була заломана наслідком ударів, а нирки відбиті. Смерть наступила наслідком параліжу серця. „Переслухування" переводжували шеф постерунку Георгій Попа і шеф сусідного постерунку Автін Корнітяну. Показалося, що Микита Донога був цілком невинний. Одні селянин оставив коня з візком самого на вулиці. Кінь рушив самий і опинився під колесами поїзду. Знайшли вбитого коня й поломаний залізницею віз. На приказ прокуратора арештували обидвох жандармів і відставили до Кишинева. Чи і як їх укарають — почуємо пізніще.

ЗЛОВИВ КРОКОДИЛЯ.

В околиці Ріо де Жанейро мешкав Мануїл Теллес. Недалеко його хати плила річка. Недавно він ловив там риби малими сітями. Коли опісля підніс сіть, побачив поважну рибу. Та це був малий крокодиль. Він так сильно вкусив рибака в руку, що його мусіли негайно відставити до шпиталю.

ТРАГІЧНИЙ КОНЕЦЬ НЕВМІСНОГО ЖАРТУ.

Вільфред Лемонт (правдиве імя Василь Дмитрів), механік в Едмонтоні, Алта., любив жартувати. У вівторок, 9. грудня, він увійшов до газолінової стації Филипа Мура у північній части міста і в дверях крикнув: „Руки вгору!" Мур зрозумів, що якийсь бандит хоче його ограбити, отже, не надумуючись ані хвилинки, вихопив револьвер і стрілив до Лемонта. Куля прошила його серце і він моментально згинув. Мура справді арештовано, але по переслуханню на поліційній стації судця Примрос казав його випустити на волю. Свідки посвідчили, що Лемонт вже два рази попередно зробив такий самий жарт з іншими людьми.

ДАВСЯ ЧУТИ ЗЕМЛЕТРУС.

Заобсервовано на мексиканськім побережу потрясення землі. Потрясення було дуже сильне і як би воно було на землі, то булоби нанесло чимало шкоди.

УВАЖАВ ЖИТТЯ „ЖАРТОМ".

Роджер Д. Відон, літ 23, абсольвент Гарвардського університету, летун, пополнив в Дерієн (Конектикот) самовбивство на самий Новий Рік. Просив своїх товаришів летунів, щоби його тіло спалили, а попіл розвіяли у воздусі. В працювальних письмі написав, що життя він уважає „жартом", а смерть „пригодою".

З САМБІРСЬКОЇ ТЮРМИ.

В судовім слідчім арешті в Самборі сидить досі 29 Українців, як політичних вязнів, не вчисляючи сюди одного Українця комуніста, підозрілого в саботажевім підпалі. З Дрогобиччини, крім д-ра Блажкевича, нема вже нікого з Українців у політичнім слідчім арешті (було їх перед місяцем 35 звітдам). Підчас виборів було в слідчім арешті Українців, як політично підозрілих, аж 68. Протягом останніх двох місяців звичайно сидило денно по 40 Українців, а лиш кілька днів було таких, що було по 12 політичних арештів української народности. Політичні українські арештанти в слідстві дістають запомоговий харч. Досі ніхто не дістав акту обвинувачення в саботажевім підпалі, хоч були підпали в Рудеччині. Сидять лиш у слідстві за промови, летючки і трох селян за „Сурму". Слідство проти всіх політично підозрілих веде лиш один слідчий судця, хоч персонал вистарчив би зовсім добре і на прийдіть третього судці до слідства.

НЕ ХОЧУТЬ СЛУХАТИ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВНЕСКІВ У СПРАВІ „ПАЦИФІКАЦІЇ"

ВАРШАВА (Польща). — Спільне негативне ставлення всіх польських соймових груп до українського внеску в справі „пацифікації" Галичини виключає можливість обговорення цього внеску в соймі. Тому українська парляментарна репрезентація постановила поставити в сенаті внесок у цій справі в імени українського посольського клюбу.

Заява українських сенаторів звучить так: „Внесок Українського Клюбу в справі подій у звязку з переведеною пацифікацією на терені воєвідства львівського, станиславівського й тернопільського в місяцях вересні, жовтні й листопаді 1930 року. Високий Сенат зволить рішити: Сенат взиває уряд, щоби в найкоротшому часі розслідив факти й розміри зловживань, доконаних органами влади при нагоді переведення так званої пацифікації на названих теренах тих фактів, які називають залучені мотиви. Сенат взиває уряд до установлення шкід, звязаних з самим актом пацифікації, та покарання винуватих, винагороди пошкодованих та зложення Сенатови звіту".

Цей сенатський внесок спіткала така сама доля, як і внесок у соймі. Українським послам ляцька більшість в обох установах замикає уста.

СТАРІ ПРИЯТЕЛІ ПОМИРИЛИСЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Докази того, що знову наступила повна згода між польським урядом та папою римським, мали місце тут та у Ватикані. Папський нунцій у Варшаві, монсіньор Мармаджі, вже приняв нагоду польським ордером „Польонія Реститута".

В той час у Ватикані папа приняв на врочистій авдієнції польського посла Скшинського. Папа передав через посла своє благословення польській державі та маршалови Пілсудському.

ТРОЦЬКИЙ ЧИТАТИМЕ ЛЕКЦІЇ.

ОСЛЬО (Норвегія). — Норвезька студентська організація, що має комуністичні симпатії, звернулася до Л. Троцького з пропозицією приїхати до Норвегії, щоби прочитати тут низку лекцій про сучасний політичний стан у Росії та про режім Сталіна. Л. Троцький це предложення приняв і заявив, що може приїхати до Норвегії зі своїм сином, як особистим секретарем.

Норвежське правительство каже, що воно дасть візу Троцькому при умові, що він у своїх лекціях не буде торкатися внутрішніх справ Норвегії.

РАДЯНСЬКИЙ ТРАНСПОРТ РОЗВАЛЮЄТЬСЯ.

МОСКВА (СССР). — Комуністичні газети віддають багато місця становищу транспорту в Росії. Недостачі в транспорті дуже негативно відбиваються на всьому пятилітньому пляні розбудови індустрії. Про занепад транспорту газети подають такі відомости: Замісць 70,000 вагонів щоденного наладовання по плянам, в дійсности в грудні пересічно наладовувалося 42,000 вагонів у день. Розраховано, що кождий паротяг мусить на день пробігати найменше 120 миль, а в дійсности тепер пробігає лише 85 миль. Кожен тягаровий вагон по пляну має пробігати 9 миль на день, а в дійсности тепер на один вагон припадає 7 миль пробігу, і т. д.

Таксамо й пасажирський рух паротягів значно відстає від того, що було пляноване пятилітkою. Про водяний транспорт газета „Економическая Жизнь" пише, що він надзвичайно злий. Сам радянський уряд не може дати собі ради з транспортом, бо не зважаючи на всі урядові заходи, транспорт усе більше й нестримно занепадає. Тому сама комуністична партія скликала нараду в справі поліпшення транспорту, думаючи, що вона зможе „в порядку партійної дисципліни" поліпшити транспорт та врятувати його від повного розвалу, а тим і саму пятилітку від остаточного провалу.

ЯК ВОНИ ПЕРЕВОДЯТЬ КОЛЕКТИВІЗАЦІЮ.

ГЕЛЬСІНГФОРС (Финляндія). — Втікачі з Радянської Росії оповідають, що в Інгрії, населеній в більшости фінськими селянами, большевики стараються впровадити колективізацію сільського господарства. У випадках, коли селяни не хочуть приступати до колективів, большевики конфіскують все їхнє майно до одежі включно, арештують селян та висилають у табори на примусові роботи. Тоді утворюють колективи з ріжних пройдисвітів та „тремпів", яким передається усе селянське майно. Ці втікачі кажуть, що в Інгрії становище селянського населення робиться нестерпно тяжким.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВЖДИ СЛУГА, НІКОЛИ ГОСПОДАР

„Русская Селянская Организація" в Галичині, обєднуюча по її словам „всю галицко-русскую общественность", не здобула до польського сойму і сенату ні одного мандату. На всіх українських землях одержала вона всього 15,000 голосів. Тасама організація не здобула й при попередних виборах ні одного мандату, але тоді одержала вона 80,000 голосів.

Ота „Русская Селянская Организація, не дíставши від селян ніякого попертя, заявляє тепер, що вона як жовнір далі видержить на своїм постерунку й побідить, або загине за „твердоє дєло", за службу — „Руси и Славянству".

За оту заяву дістає та галицька москвофільська організація добру науку від филаделфійської москвофільської „Правди". Щодо виборів у Польщі, то й ми не привязували до них ніякого особливого значіння, коли ходить о працю послів на варшавськім терені. Дійсного хісна з тої праці для українського народа не буде. Але самі останні вибори таки не були без значіння. Саме вони були доказом, що ніякі ляцькі пацифікації, ніякий терор не зможуть завернути український нарід від української самостійницької ідеї. І тому саме селяни з свіжими ранами посунули до виборчих урн і мимо нечуваних надужить вибрали 21 українських представників. Вибори ті були отже нічим іншим, а тільки національною маніфестацією і протестом проти польських звірств та побідою цеї живої української ідеї, яка намагається зробити український нарід господарем на його землях.

„Правда" підносить, що „служеніем Руси и Славянству" вже не можна тепер захопити нашого селянина, бо й слово „Русь" втратило вже свій давний чар. Тепер, каже „Правда", треба підходити до селянина з виразно означеною соціяльною, економічною і політичною програмою, а не з пустими словами „Русь" і „Славянство". Та того всього старе москвофільство не розуміє, бо, як каже „Правда", відбилося від народного життя.

Так, це зовсім слушні спостереження й слушна критика. Коби тільки „Правда" витягнула з тих спостережень дійсну правду й прийшла до переконання, що ті заміти відносяться рівнож добре й до „Правди". Москвофільство мертве тим, що завжди комусь служить, тільки не свому українському народови й українській ідеї, які одинокі змагають до того, щоби ми не були на своїй землі наймитами й погноєм для чужих народів і чужих ідей, а тільки стали власними господарями. А що наш селянин це вже розуміє, тому москвофільство падає й мусить упасти.

ОКРУХИ ПОЛІТИКИ

Від соток років стираються на українських землях два народи, два табори, два світи. Їх боротьба — то вибухає пристрастю бурі, то хитрістю лиси. Поодинокі ступні тої боротьби розмежовує передишка, використовувана для відсвіження сил, для відбудови втрати та набрання їди й завзяття до дальшої боротьби. І недавно гураганом перейшла пристрасна боротьба, полишаючи в одних повне вдоволення, злобну втіху побідників, а в других лють і жадобу солодкої відплати.

Найновіща фаза вікової боротьби покінчилася створенням безумовної більшости в польському соймі у Варшаві. Більшости, яка зможе, коли захоче, ухвалювати нові закони хочби з найбільшим поспіхом без ніяких перешкод. Одначе саме ухвалювання нових законів не рішає про їхню тривкість. Що хибне в засаді, що насилує познаки людської волі, — це не вдержиться. Бо закони можна творити тільки в атмосфері пошанування права так, як релігійні засади в атмосфері містицизму. Тоді творені закони будуть витискати силою своєї вартости давні, кривдячі чи непрактичні. Що таких умов у Польщі нема, бачимо по цій наглячій спробі — закриття уста всім невдоволеним.

Але, чи урядова партія в Польщі про це думає? „Чи вона знає, чого вона хоче" — пише варшавський орган соціялістів... „Ні, вона що дня старається відгадувати, чого вона властиво має хотіти. Часом вгадує, часом ні. Часом одержує похвали, часом назву „дуреньків". Але це в тому товаристві, борони Боже, нікого не зражує, бо там „ідеольогію" продукує начальство і доставляє у відповідному терміні підвладним послам".

Зараз на першому засіданні поставила урядова партія (смішно названа „безпартійним бльоком") внесок на зміну соймового реґуляміну. Не зважаючи на спротиви, вибрано негайно „відповідну" реґулямінову комісію, яка має до 16. грудня 1930 прийти на сойм з предложенням змін у старому реґуляміні. І спішиться комісія, принявши такі постанови, що маршалок сойму (предсідник) буде мати право скреслити в протоколах сойму ті місця з промови послів, які, на його думку, стоять у суперечности з присягою посла. Поза тим — підвищує проект нового соймового реґуляміну число підписів на інтерпеляції до 30, так, що українські посли не будуть мати права без помочі інших навіть поставити запитання до уряду за поповнені неправильности.

Чомуж такий поспіх щодо реґуляміну виявляє сойм? Бо на дневному порядку наглячий внесок „вшехпольських" послів і соймової лівиці в справі арештів бувших послів у Бересті. Українські посли не могли поставити від себе внеску в тій справі, бо на це треба 45 підписів. Стільки українських послів нема. А польська лівиця, яка так само потерпіла через Берестє, як Українці, відказала помочі підписами, мовляв — треба наперед точно провірити зміст українського внеску. Виходить, що за Берестє у відношенні до Українців винуваті всі Поляки без огляду на фарбу, коли не допускають загоряча піднести українську жалобу.

Це Берестє! Дотепер тільки у відривках доходять вісти, що там було. Вязні зломані, посивілі, постарілі. Посла Лібермана питали:

— Били вас?

— Що значить „били"?

— Ну, щож, збиткувалися над вами?

— Що значить „збиткувалися"?

— Ну, а щож?

— Катували!

Подробиці, які він розказував, свідчать, що він мав слушність. А всеж таки та лівиця, до якої належить посол Ліберман, відказама Українцям своїх підписів, не зважаючи на те, що — по його словам — Українцям докучали ще гірше.

В останній час говориться, що уряд продумує над амнестією для політичних проступників, отже й для тих, що сиділи в Бересті. Дуже можливо. Бо інакше треба би виточити судовий процес, а тоді моглиб вийти подробиці на світло дня, наскільки вмисне для того не зміненоб і судової процедури. Тепер усе можливе. На всякий випадок з українських послів в останних днях вийшли на волю: о. Куницький (за кавцією — бондом), о. д-р Пелліх, д-р Заваликут (за кавцією), Бараник і М. Кузьмин. Вчера вийшли навіть дальші члени президії УНДО: редактор „Діла", Василь Мудрий і д-р Марітчак.

Новий соймовий реґуляміц, який певно буде в цілости принятий на найближчому засіданні сойму, зробить із того сойму демократичний параван, який буде закривати диктатуру.

Змінився вигляд урядової Польщі, але не зміниться суть. Всі познаки вказують, що хіба загостриться курс, коли в уряді засяде на 14 міністрів: 1 маршал, 3 ґенерали і 5 полковників, а всього 5 „цивілів". Як править військовість, про це знають ті, що бачили світову війну на своїх землях, або хочби тільки події останніх місяців на наших землях під Польщею. Сповнивши своє діло, коли уряд має послушних послів, маршал Пілсудський відїздить на Мадейру. Чого? Хто його знає. Одна з урядових варшавських „кадильниць" пише, що Пілсудський „любить кидати людей у воду й дивитися, як вони будуть плавати", що він „не любить грати партії шахів, коли не має противника", що це „спроба, що буде з тою Польщею, яку він будував, коли його не стане."

Наші Українці, які йшли спільно до виборів, у Варшаві розділилися на два клюби: Українську Парляментарну Репрезентацію з головою д-ром Горбачевським та Український Клюб Соціялістів-Радикалів з головою д-ром Іваном Макухом.

Сьогодня важко сказати, чи цей розділ покажеться в наслідках оправданим, чи ні. До рішення про розділ обох партій причинився між іншим і ряд статтей у „Ділі", поміщених на редакційному місці, в яких безіменний автор у своїх теоретичних — як пише „Діло" — міркуваннях критикував дотеперішню непродуктивну й непрактичну політику Українців у попередньому соймі та посередно піддавав думку про річеву працю в соймі. Це становище, висловлене в „Ділі", взяла польська преса за оферту до співпраці з теперішньою соймовою більшістю. Ці статі викликали живий відгомін і в українській пресі. Одні часописи обмежилися на зреферуванні („Новий Час"), інші віднеслися до них критично („Неділя", „Нова Зоря", „Громадський Голос"). І нічого дивного. Подібні голоси не можуть і не повинні би пройти без відгомону, бо вони були занадто інші від дотеперішніх. Зрештою тактика української політики ще навіть у головних рисах не обявилася. Вона ще й ледви чи устійнена. Це незвичайно важко, коли в українській репрезентації нема ще всіх послів, коли голова партії та б. українського клюбу сидить у тюрмі.

На всякий випадок одного тільки можна надіятися: чи українська політика піде за річевістю, чи остане голословно-крикливо - опозиційною, — вона українських інтересів не продасть. До цього не допустить не так істнування двох українських представництв на соймовому терені, але українська душа та давно й недавно пережиті практики.

X.

Львів, 14. XII. 1930.

OPRESSION IN POLAND

It has become impossible to keep the horrors of Brest-Litovsk dark any longer. The Polish Left have now raised the matter by an interpellation in the Sejm. Perhaps Pilsudski's own supporters will have been astonished at the mediaeval treatment of men like Lieberman, Korfanty, and all the others who were imprisoned in the fortress.

Lieberman is a jurist with an international reputation and an old revolutionary and orator of exceptional eloquence, and also a man to whom Pilsudski owes a great deal. Lieberman, according to the abundant material now submitted to the Sejm, was dragged into a fortress on the way to Brest-Litovsk and beaten by his armed military guards until he fainted. Korfanty, the "conqueror of Upper Silesia" and one of Poland's national heroes, was beaten in prison; so was the leader, Dr. Bajaniski, and many others. The Christian Democratic deputy Potil was beaten in the way hundreds of peasants have been beaten in the Ukraine.

Some indication of such things was given by your special correspondent in Warsaw a month ago. Then a Polish senator named Strug published some details in the "Robotnik," including a portrait of Lieberman before and after his imprisonment a terrible contrast. But this number of the "Robotnik" was at once confiscated by the police, although a few copies reached the outside world.

PROTESTS IN POLISH DIET.

A Stormy Sitting.

A Reuter telegram from Warsaw says that at a stormy sitting of the Diet, which ended at 11.30 on Tuesday night, the National Democrats moved an urgency motion concerning the imprisonment of a number of Opposition deputies at Brest-Litowsk during and since the recent general election. These deputies, among whom were a number of ex-Ministers, were, it was declared, beaten, tortured, and treated worse than condemned felons. Although they had not been tried they were separated from their families for three months and deprived of legal advice. Their treatment was characterised as worse than that of prisoners in Russia in Tsarist times.

A Government speaker demanded the rejection of the motion, and said that its aim was purely propagandist. Any one of the deputies who were subjected to ill-treatment could appeal to the courts. Communist deputies shouted for the release of all political prisoners, whereupon Government deputies retorted by recommending them not to murder their own prisoners. The Socialists demanded the release of some of the deputies who were still in prison, and as the Government party would not allow them to speak they handed to the Speaker a list of the names of those still incarcerated, with a full description of their maltreatment.

Both motions were referred to a committee.

DEPUTIES' GRAVE ALLEGATIONS.

The "Robotnik" on Wednesday printed the interpellation on this subject that was presented to the Speaker of the Diet at Tuesday's session. The document states that numerous Opposition deputies were arrested over two months ago and have since been confined in the military prison of Brest-Litovsk. These deputies, it continues, were beaten unconscious and forced to clean out the latrines. They had to wash the floors and corridors until they were absolutely exhausted, and were refused baths. They were starved and incarcerated in dark cells, had to sleep on bare boards, and had no latrines. The only nourishment they received was a little bread and warm salted water.

They were beaten with ramrods through wet clothes so that there should be no bruises. During the administration of the punishment a motor was set going to drown the moans and cries of the prisoners. The officers in command of the prison are stated to have declared that the fate of the prisoners depended entirely on the decision of Marshal Pilsudski. If he ordered it, they would be killed or maimed.

(*The Manchester Guardian Weekly,* December 19, 1930).

ПРИЄДНУЙТЕ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали екзекутивного комітету У. Н. Союза з дня 25. жовтня 1930 р., отсим проголошується

ВЕЛИКУ ТРИМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ ОРҐАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ 1930 РОКУ І В СІЧНІ 1931 РОКУ.

Приєднуйте дітей до своєї рідної орґанізації. Підготовляйте своїх наслідників. Будуйте свою орґанізацію на користь і славу собі та свому поколінню. Скріпляйте свою національну твердиню, У. Н. Союз в Америці, на пожиток і славу свому поневоленому Народови.

В рідним нашім краю вороги нищать наші національні і культурні здобутки. Браття й Сестри наші, хоч знаходяться в крайній нужді і розпуці, не піддаються, але знищене відбудовують. Тому й нам, хоч пригнобленим навислими хмарами економічної кризи і страхіттям безробіття, не слід піддаватися, тимбільше, що тут не про відбудову, а лиш про розбудову свого національно-культурного здобутку розходиться.

Покажім, кому слід, що свідомість національна і культура наша сильніші ніж брутальна сила наших ворогів, та що ми сильно зорґанізовані не лиш по їх „кресах", але по цілому світі і тому скорше чи пізніше належне собі місце між культурними народами мусимо здобути.

Хай по тримісячній отсій кампанії не лишиться ніодна українська дитина в Злучених Державах, котра до цеї орґанізації не належалаб і не ступалаб слідами батьків у розбудові цеї твердині в дальшу користь собі і свому поколінню, на глум ворогам, а на славу Україні!

МИКОЛА МУРАШКО, гол. предс.;
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секр.

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(4)

Я все таки думав, (надії не гублять чоловіка ніколи), що зумію сховатись від ҐПУ. Переїхав вчителювати в одну із с.-г. профшкіл на Херсонщині. Тут я вирішив перемінити зовсім тактику. Коли в Донбасі я був тільки учителем. ніякої громадської роботи не виконував, активности не проявляв жадної, то на Херсонщині я робив цілком протилежне. Я почав виступати активно на зборах, в школі орґанізував гуртки, читав доповіді, такі як от про Евклідові ґеометрії, псевдосфера Лобачевського, про будову всесвіту, про Волго-Донський канал і т. п. Крім того я почав писати в місцевій щоденній українській ґазеті „Наддніпрянська Правда", та інколи в „Вістях". Мене скоро вибрали членом сільради, моя кандидатура була одною із перших у всякі комісії.

Так я гадав, що я вже зовсім окопався і зможу спокійно перечекати до перевороту. Про те, що влада большевиків є влада тимчасова і що переворот буде ближчими літами, цього певне абсолютно все населення, як рівнож всі певні того, що переворот необхідний і в інтересах працюючих кляс.

Але про це згодом. Тепер дозвольте мені закінчити мою сумну епопею. В школі трапилося непорозуміння такого характеру: Періодично по всіх школах відбуваються чистки учнівського складу. Може серед учнів є такі, у яких батько попом, чи дяком, чи церковним старостою, чи, бува, не попав у школу який куркуль, підкуркульник, непманець, а то просто ворог радвлади. Отже від всіх цих елементів треба, зрозуміла річ, школу чистити.

За місяць чи півтора до чистки до нас звернулося декілька учнів з офіційною заявою, що вони, через тяжкий матеріяльний стан, змушені залишити студії. Ми їм видали всі документи й відповідні довідки.

Тут ҐПУ завело „діло", що мовляв, ми спасаємо куркулів від чистки, та ще й до того видаємо їм довідки, що вони матеріяльно не забезпечені. Воно й справді, коли би їх дійсно вичистили, вониб дістали вовчий білет, і з тої доби двері для них були би скрізь зачинені. Але чи мали ми право передбачати висліди комісії, і з цього приводу спинити всякий рух учнівського складу школи? Це булоб безглуздям.

Ну, добре. Одного „елемента", він, правда, був цілковитий дурень, і про це знала вся школа, комісія вичистила як клясово непевного (!). Ми вивішуємо про це офіційне оголошення, що, мовляв, такий то звільняється зі школи як небезпечний для радянської влади. Знову не сподобалось: мовляв, провокація, глузуєте з радянської влади. Словом, через оцю чистку ҐПУ зацікавилося школою й почало вчащати до нас.

• • •

В березні 1919 р. покликано мене знову до слідчого ҐПУ. Слідчий Ґотліб, Жид, запропонував мені таксамо підписатися, що я мовчатиму про те, про що ми будемо балакати. Я вже знав, про що має йти мова, і спробував відмовитись підписати цього папірця, але під дулом бравнінґа я підписав не тільки цього папірця, а й те, що буду аґентом ҐПУ.

Даючи це зобовязання, я відразуж вирішив тікати за кордон. Коли я вийшов і впевнився, що я всетаки на волі, я обміркував ситуацію: зараз, ранньою весною, не можна, тим більше, що це мабуть серіозна пропозиция (бо в мене ще була думка, що це робиться лише для того, аби мене знеславити й унеможливити мені в який би то не було спосіб перехід до антибольшевицького табору), а отже, коли вони мене серіозно гадають зробити своїм шпигом, то мене зараз не заарештують, а будуть чекати моєї „праці". Отже я маю час.

Я зараз же написав беззмістовного зовсім листа до свого знайомого, в одно прикордонне містечко. На ввесь час літньої перерви я виїхав з Херсонщини.

Написав ще одого листа, але відповіди так і не одержав. Довелося відкласти на „зиму". В зимі, коли ріка замерзне, я не потрібуватиму ніякої допомоги, — так я собі міркував.

В листопаді мене знову покликав уповноважений ҐПУ, на цей раз уже Українець Марченко, і наказав, аби я в справі звязку звернувся до райстатистика Кобилка. Цей Кобилко мешкає в районовому селі 40 км. від нашого містечка.

Я нетерпеливо чекав на лід і рішуче відмовлявся від командирок в справах школи до району. Леду все не було й не було, аж сам Кобилко приїхав до нашої школи. Ухилятися від зустрічі далі не можна було і я приняв доручення написати характеристику одного нашого педаґоґа. Було це при кінці грудня. Я ближчими днями гадав виїхати за кордон. От щоб тільки ріка замерзла! Таба, на моє щастя, цього року леду зовсім не було!

(Дальше буде).

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Арлінґтон, Н. Дж. Богдан Каштанюк $10 на Рідну Школу.

Хлопець потопає. Його ратує прохожий і приводить до батька, що був невподалеки над берегом ставу. Батько питається синка:

— А де шапочка?

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

— o —

БРУКЛИН, Н. Й.

Пошанували добру працю.

Український Демократичний Клюб 14 округа здобув собі вже признання серед чужих і своїх. Признання не прийшло даром, а за чесну й солідну працю, за те, що Клюб завжди відзивався на всі доклики старого краю, а разом з тим і не забував за американські справи.

В нашім Клюбі добрих працівників, коли вони є урядниками, не міняють, а оставляють їх на своїх місцях та шанують за їх труди. Тому й громадянин Стефан Заблоцький є у нас лідером від основання Клюбу. І тому саме члени Клюбу рішили пошанувати працю свого лідера в 45-літню річницю його народин вечером, яку влаштовано в його власнім ресторані під ч. 155 Гвайт евеню.

Бенкет відбувся дня 21. грудня. На ту вечерю прибуло богато гостей з околиці, а рівнож і кілька американських політиків.

Тостмейстром був громадянин Іван Сенько, власник погребового заведення. Він перший виголосив привітне слово й відчитав привітну телеграму від о. А. Лотовича, місцевого пароха.

Про діяльність Клюбу і заслуги гром. Заблоцького як лідера говорив громадянин Григорій Бардах, голова Клюбу. Про гром. Заблоцького як Головного Радного У. Н. Союза, урядника Обєднання і касієра Стейтової Демократичної Організації говорив д-р Л. Мишуга. Олдермен Дж. Дермоди розповідав про спільну працю, яку він вів довгі часи разом зі своїм приятелем, гром. Заблоцьким. Лідерка Мимм Нора Квин і есемблимен Джек Натансон висказувалися з великим признанням про політичну працю Ювілята. Редактор „Свободи" О. Ревюк говорив по англійськи про політичну ситуацію та горожанські клюби. Громадянин Павчак підчеркнув, що діяльність гром. Заблоцького не була би така видатна, коли би йому не помагала його жінка, місцепредсідателька Клюбу. Говорили ще: молодий адвокат громадянин Пізнак з Ню Йорку, який гарно злучив поважне з жартобливим, а далі громадянин Вурдига з Асторії й гром. Пеліх з Плейнфілд, згадуючи про спільну народну роботу.

На все те відповідав гром. Заблоцький, підносячи, що цей вечір є для нього великою несподіванкою, приємністю й заохотою до дальшої праці.

Тостмейстер закінчив офіціяльну часть вечора. Але більша часть гостей продовжала товариські розмови на ріжні теми, згадуючи старовину, рідний край та нові часи в Америці.

Клюбовець.

Антін Чехов.

ЗНАК ВИКЛИКУ

На Святий Вечір урядовець Перекладин поклався спати. Він чувся ображений та пригноблений.

Відчепися, злий духу! — скрикнув на жінку, коли спиталася його, чого він так похнюпився.

А пішло воно відсіля, що він саме вернувся з товариства, де почув чимало неприємностей, що кривдили його.

Спочатку говорили про користи освіти взагалі; потім незамітно балачка зійшла на ступінь образування урядовців. При тому сказали богато заміток і навіть насмішок з приводу низького стану того образування. І тут, як то звичайно буває в таких товариствах, від загальних справ перейшли небаром на особисті.

— Візьмімо, наприклад, вас — звернувся до Перекладина якийсь юнак. — Ви займаєте порядне становище, а яке маєте образування?

— Ніякого. Від нас навіть не вимагають образування — відтяв Перекладин. — Вистане писати поправно — ось і все.

— А де ви навчилися писати поправно?

— Я призвичаївся... За сорок літ праці можна набрати вправи. Самособою, в початках не було легко, я робив помилки, та потім привик... і нічого.

— А знаки запитання?

— І знаки запитання я ставляю, як ялося.

— Гм... — збентежився юнак. — Одначе навичка, це не зовсім те саме, що образування. Не досить того, що ви ставляєте правильно знаки запитання... не досить! Треба їх ставляти свідомо. Пишете протинку... то мусите знати, навіщо її пишете. А ця ваша несвідома ортографія — нічого не варта. Це механічна робота — і нічого більше.

Перекладин не сказав нічого, а навіть усміхнувся лагідно. (Той юнак то був син державного радника). Та тепер, як ішов спати, був страшно обурений та сердитий...

...Сорок літ я служив — думав собі — і ніхто не прозивав мене дурнем, а тепер, гляди, які критики найшлися... Несвідомо... відрухово... Механічна робота... А хай тебе чорти заберуть, я може ще краще, ніж ти, розумію, хоч у твоїх університетах я не був...

Коли Перекладин уже так у думці виляяв свого критика, як лише міг і огрівся під ковдрою, став помало вспокоюватися.

...Знаю, розумію... — думав, заки заснув. — Не поставлю двоточки, де потрібна протинка, отже розумію. Так... Так, юначе! — Треба насамперед пожити на світі, поурядувати, а щойно потім критикувати старших.

Перед заплющеними очима засипляючого Перекладина крізь хмари усміхнених темних хмар, наче метеор, перелетіла вогненна протинка... За нею друга, третя і вкінці безмежна хмара, що простелилася перед його уявою, вкрилася густо літаючими протинками...

...Взяти хочоб протинку — думав Перекладин, коли вже чув приємне здеревіння в усьому тілі, бо вже дрімав. — Я їх гаразд розумію... Для кожньої можу найти місце, коли хочеш... і... свідомо, а не так, ні сіло ні впало. Іспитуй, а побачиш... Протинки даємо в ріжних місцях, де треба й де не треба. Чим більше замотаний акт, тимбільше вимагає протинок. Протинки даємо перед „котрий" та „що". Коли в акті подані урядовці, то кожного з них треба відділити протинкою... Знаю!

Золоті протинки завертілися та зникнули...

...А крапку даємо на кінці документу... Де треба зробити велику перерву та глянути на слухача — там також крапку. По всіх довших уступах треба поставити крапку, щоби слухач не заслинився, коли читатиме. Більше ніде крапки не ставляється...

Знову сунуть протинки. Мішаються з крапками, вертяться... і Перекладин бачить цілі хмари середників і двоточок...

— І ті знаю... — думав. — Де протинки замало, а точки забогато, там ставляємо середник... Перед „одначе" й „отже" ставляємо середник... А двоточка? Двоточку ставляємо по словах — „постановлено", „рішено"...

Середники та двоточки погасли. Прийшла черга на знаки запиту. Вискочили з хмар і давай танцювати...

...Велика штука — знак запиту. Навіть для тисячки найду місце. Ставляємо їх тоді, коли щось питаємося. „На що призначено гроші, що лишилися з минулого року?" або: „Чи уряд не признає відповідним Іванову..." і т. д.

Знаки запиту притакуючо ворохнули своїми гачками та нараз, наче на команду, витягнулися у знаки виклику...

...Гм... Того знаку перевиживаємо часто в листах. „Поважний Пане!" або „Ваша Екселенціє, батьку та добродію!" А в документах коли? Знаки виклику ще більше натягнулися та стояли вижидаючо. — В документах ставляємо їх... коли... тее... гм. Справді, коли ставляємо в документах? Чекай... мушу собі пригадати... Гм!...

Перекладин розплющив очі й обернувся на другий бік. Та не вспів іще знову замкнути очей, коли на темному тлі знову зявилися знаки виклику.

...Хай їх чорти... Коли треба ставити знаки виклику? — подумав і старався викинути з памяти непрошених гостей. — Невже я забув? Або я забув, або я їх ніколи не ставляв...

Перекладин став пригадувати собі зміст усіх документів, що їх написав за сорок літ, та хоч як силувався думками, хоч як морщив чоло, не найшов у своїй минувшині ніодного знаку виклику.

...Що за історія! Сорок літ я писав і ніразу не поклав знаку виклику... Гм... Та до чорта, коли ж ставляємо його?

Зпоза ряду вогненних знаків виклику виглянуло глумливо всміхнене лице юнака-критика. Самі знаки виклику всміхнулися та злилися в один великий знак виклику.

— Тьфу! Хіба цілісеньку ніч не засну! Марто — сказав до жінки, що всеньке життя чванилася тим, що покінчила інститут. — Чи ти не знаєш, коли в документах ставляємо знаки виклику?

— Самособою, що знаю. Яж була сім літ в інституті. Напамять умію всю граматику. Той знак ставляємо, коли звертаємося до когось, при окликах і при висловленні захоплення, обурення, радости, гніву і інших почувань.

...Та-ак... — подумав Перекладин... захоплення, обурення, радість, гнів і инші почування...

Задумався... Сорок літ писав документи, написав їх тисячі, десятки тисяч, одначе не тямить ні рядка, що висловлював би захоплення, обурення або щось такого...

...І інші почування... — думав. — Та чи в документах потрібні почування? Писати документи може й людина без почувань...

Лице юнака-критика знову виглянуло зпоза знаку виклику глумливо. Перекладин підвівся та сів на ліжку... Голова боліла його, на чоло виступив йому холодний піт... У куті лагідно світилася лямпка перед святим образом, обстанова виглядала святочно. Від усього розходилося якесь тепло, все говорило про присутність жіночої руки, та вбогому урядничині було холодно, ніяково, начеб захорів на тиф. Знак виклику стояв уже не перед заплющеними очима, а перед ним, у кімнаті, біля жіночої тоалети та глумився з нього!

— Машина до писання! Машина! — шипотіла примара та дихала на урядовця ледоватим холодом. — Колода без чуття!

Урядовець накрився ковдрою, та і під ковдрою бачив примару. Притиснувся лицем до жіночого рамени, та і зпоза рамени визирала примара... Всеньку ніч перемучився бідний Перекладин, одначе й за дня не кидала його примара. Бачив її всюди: в чоботах, у підставці, в ордері...

...І інші почування... думав. — Це правда, що ніяких почувань не було... Пійду зараз до начальників покласти підпис... Чиж то робиться з почуванням? Так собі... Машина до гратуляцій.

Коли Перекладин вийшов на вулицю та прикликав візника, то замість швейцара побачив знак виклику. Й усе говорило йому про захват, обурення, гнів... Ручка з пером також подобала на знак виклику. Перекладин узяв перо, замочив у чорнилі та підписався: „Колезький секретар Єфим Перекладин!!!"

І коли ставив ті три знаки виклику, був захоплений, обурений, врадуваний, закипів гнівом.

— Маєш! маєш! — бурмотів, натискаючи перо.

Вогненний знак дістав сатисфакцію — й пропав...

ПОДЯКИ.

Дякую У. Н. Союзови і його Урядникам за уділення мені допомоги в сумі $75.00.

П. Похмурський, член 64 відділу УНС, Патерсон, Н. Дж.

Я, Роман Батицький, член від. 51 У. Н. С. складаю щиру подяку головним урядникам за уділення мені $50 з фонду запомогового У. Н. С. і желаю доброго успіху і розвою У. Н. С. на рік 1931, і жичу головним урядникам і всім членам У. Н. С. щасливих свят і нового року.

Роман Батицький, Ейтсборо, Па.

Богдан Лепкий.

НА ПОРОЗІ

Перейшов Збруч і почув дим ізпід рідної стріхи. Та це йому лише так здавалося, бо села ще навіть не було видно. Лежало в подільськім ярі, як дитина в мамнім подолку. Тільки хрест на церковній бані мигтів понад снігами.

Ніби хрест відірвався від церкви й ішов кудись на Святий Вечір.

Аж і він погас і стало темно.

Петро Блин почував себе, як комашка в мішку муки. Вже давно збився з дороги та бадував снігами. Колиб іще ноги здорові! А то: одну передіравила куля, що можна туди воловід перетягнути, а в другій гостець сверлом вертить.

І мандруй тут такими ногами!

Як Бог якого чуда не зішле, то Блин заковязне й ані рідної хати не побачить, ані не покушає куті.

А так хотілосяб!

Дванацять літ товче ним по світі. Де він не воював, з якої печі хліба не їв, з якої криниці води не пив! У неволі на Сибірі був і цілу Азію пройшов, утікаючи з неї.

А тепер ще тільки того бракує, щоб обімлів до решти та впав у сніг і заховав може десь недалеко свого власного поля.

— Гей, хлопе! Хлопе! — гукнув сам на себе та це йшов, а біг до того світла, що нараз заблимало йому перед очима.

Задиханий ввалився в коршму:

— Добрий вечір!

Глянув на жида, на шинквас і на обдряпані стіни:

— Ігі, це не наша коршма!

Жид ізпід ока позирав на гостя.

Кожушок із сируділих, сибірських лошаків, полатані юхтові чоботи, сива смушкова шапка — чи дати йому горівки, як захоче, чи казати, щоби перше платив?

Блин струшував борульки з вусів і з вій.

Жидівський наймит чіхався до одвірка. (Старий, затабачений, сорочка, як дорога).

— Ви не тутешний? — повернувся шинкар до Блина.

— Бачите, що ні.

— З Гамерики?

— З другого кінця світа.

— Ну... ну...

— От, краще дали би порцію горівки та якого селедця.

Горівка була слабша від самогону, але не дерла так у горлі, а оселедець смачний, шабасовий.

Заплатив, схсвав решту з доляра та спитав, чи далеко до Рогу.

— До Рогу, паноньку, — схопився наймит — як добре йти, то за годину будете. Через поповий ланок, на мурованку, долом-долом, а там уже й Ріг недалеко. Але ви не тутешні, то щоби не заблудили. В нас тепер і на вовка наскочити не важко.

— Ой-ой! — притакнув, коршмар. — Щоби я тільки долярів мав, кільки їх тепер ходить. Ото вже треті свята йдуть...

— Четверті, — поправив наймит, а коршмар подумав і притакнув: — четверті свята йдуть, як переходив туди чоловік із Молдави і на вовка наткнувся.

— І що? — спитав Блин.

— Хлоп був, як медвідь, і поборов вовка.

— Тепер він, паноньку, — встряв у розмову наймит, — тепер він, цей Молдаван, такий пан, що ну! Пристав до Блинової Ганьки і так їм, кажу вам, іде, як з платка.

— Як то пристав? — скрикнув Блин.

— А як би? Зразу мешкали так. Вона газдиня, а він буцімто наймит. А за який там час Ганька дістала папір, що Блин рахується неживучим і побралися. Вже собі і два шнури поля докупили і тютюн садять, дитинку мають, а-я!

Блин мовчав. В душі йому кипіло. Його жінка, Ганька, віддалася? За якогось Молдавана, а він, Петро Блин, тепер що?

Нараз:

— Ануте, дайте нам дві порції горівки, але моцної, як сто чортів!

— Чисте бонгу, — відповів коршмар, — а кращих селедців то ви і в Ростові не дістанете.

Блин кивнув на наймита:

— Пийте, діду! Оттакий то наш Святий Вечір, щоби наші вороги кращого не мали!

Дід обтер рукою рот і хвалив, що моцна. Блин казав ще по одній дати:

— Шляк би їх трафив з такими святами і з долею такою! — і чаркою жбурнув на землю.

Коршмар видивився на нього:

— Ну?

Блин кинув пятку, решту дав дідови і насунув шапку на вуха.

— Будьте здорові!

Від порога вернувся:

— Дайте ще пачку сірників.

Сам не знає, як він до того Рогу прийшов. У селі було тихо, так тихо, як лиш на Святий Вечір буває. Навіть пси не гавкали, бо і їх до хати пустили. Загуминками до свого обійстя підійшов і до хати, як злодій, підкрадався.

Хата загатою, як кожухом, обтулилася. Тепло їм... З одного вікна вискакувало світло, а від плота і від дерев лягали тіни.

Зирнув у вікно... Білий обрус, з мисок куриться страва, а в циновім ліхтарі свічка.

І йому свічки засвітилися в очах...

Ганька коло скрині сидить. Їсть голубці, на колінах дитя. До неї подібне. Румяне, чорнооке, веселе. А за скринею він, Молдаван. Хлоп, як медвідь, а на Ганьку дивиться мягко, як титина.

Добре їм. Смачно, безпечно. А Блин що? Хіба він хату з доброї волі кинув? Хіба він поля не пильнував, не робив, як той віл, не гарував?

І добув з кишені сірники...

— Щоби лиш перший загорівся, полетить червоний когут. Злопотить крилами і запіє вам такої коляди, що-ну!

Скостенілими пальцями відчиняв пачку і сірках... Бо що йому робити? Прийти до хати і битися з тамтим, казати мое тут право, я тут пан?

— Тамтой, як звір, а ти що?

Вогник мелькнув і згас. Блин присів і розіпняв кожух, щоб сірник від вітру заслонити. А вітер ще сильніший повіяв і з другого кінця коляду приніс. Молоді, хлопячі голоси „Бог предвічний" співали. Ніби коляда бігла і витала його. Пригадувала давні часи. Ось він дитиною з батьком-мамою в тій хаті до Святої Вечері сідає. Батько кутею до стелі кидає, діти квокають у сіні.

— А чого Ісус з неба зійшов і в стаєнці родився? — питає Петрусь мами.

— Бо хотів, щоби всі діти були такі як він, щоби любилися і кривду собі прощали.

Все собі пригадує Блин, усе.

І здається йому, що там за скринею не Ганька зі своєю дитиною сидить, а його покійна мати з ним і так добре дивиться на нього, так любовно.

•

Жбурнув сірниками в сніг і мов окаянний пуднув собою, сам не знаючи куди.

Жінка сварится страшно з чоловіком. Вкінці жінка каже:

— Дай мені гроші, я собі зараз поїду до моєї мами!

Чоловік дав гроші. Жінка взяла, перерахувала і дуже люто крикнула:

— Так, але це не вистарчить на поворот від мами!

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 11 січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Обовязком є кождого члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження, як вибір уряду на 1931 рік, справоздання контр. комісії й инші. Присутність кождого члена конечно пожадана. — Я. Бидь, предс.; Вас. Савка, кас.; Іван Сподар, секр.

ГЕРИ, ІНД. Тов. ім. Івана Франка, від. 380, подає до відома, що на річнім мітінгу 14 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Томд Бородовський, предс.; Антін Гайвановнч, заст. Теодор Яніцький, секр.; Д. Вініцкий, заст.; Іван Янкович, кас.; Олекс. Гайванович, Анна Довгун і Зиновій Борисов, контрольори; Семен Віленько, Стефан Стечак і Стах Волошанський, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, в Нейбор Гавз Галі, 1700 і Адамс. Перший мітінг відбудеться 11 січня, в годині 2-ій пополудни. Обовязком є кождого члена і членкиці явитись на той мітінг, бо є важні справи, непокінчені з попереднього мітінгу. — Д. Вініцький.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 січня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів явитись на зборах і взяти свої календарі. Новий уряд, вибраний на річних зборах, як слідує: Григорій Кісіль, предс.; Мих. Савчак, кас.; Григорій Стефанек, фін. секр.; Тимко Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться 11 січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Вест 7-мій ул. Проситься кождого члена прибути на сей мітінг, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Кождого члена є повинністю явитись, бо муситься полагодити ті помилки, котрі наробила контроля на річнім мітінгу 1-го січня. — Николай Бусько, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться 11 січня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, 31 і Чарлстон Еве. Проситься всіх членів прибути на означений час. Місячні мітінги будуть далі відбуватись так, як в 1930 році, то є в другу неділю в місяци. Члени, котрі не були на річнім мітінгу і не заплатили своїх вкладок, мають прийти на сей мітінг і заплатити, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Шушла, предс.; Волод. Каршень, секр.; Ник. Волошинський, кас.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 11 січня, в гали церковній, в годині 12.30, то є зараз по Сл. Божій. Обовязком є кождого члена явитись і вирівняти свої залеглости. Ті що не взяли ще свого календаря, нехай прийдуть по них. Буде справоздання фінансове контр. комісії і контролі хорих; вибір уряду на 1931 рік. Ті члени, що були оголошені як суспендовані, мають нагоду вирівнати свої залеглости і стати дальше членами. На сей мітінг є богато до суспендовання; коли ті довгуючі члени не прийдуть на мітінг, то певно будуть суспендовані. Посткартів більше не будеся висилати. — М. Барабаш, предс.; Петро Лучків, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня в годині 2-ій пополудни, в гали церковній, де звичайно. Проситься довгуючих членів вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Никола Сорохтей, предс.; Терефон Рудий, кас.; Дмитро Сподарик, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, що річний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в гали парафіяльній, під ч. 29 Савт Ан Юнін ул., зараз по Сл. Божій. Буде справоздання уряду і контрольорів та вибір уряду на 1931 рік. Проситься членів хоч раз в році зійтись на річний мітінг. Не явившийся член буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — Олекса Любянецький, предс.; Василь Якуб, кас.; Павло Маряк, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є до полагодження товариські справи. Довгуючих членів напоминається, щоб прийшли і вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, секр.; Гр. Яськів, секр.

ФРЕНКФОРТ, ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 208, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 11-го січня, в годині 3-тій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Буде справоздання рекордове, фінансове, контр. комісії, вибір уряду на 1931 рік і другі важні справи. Тож кождий член обовязково повинен прийти на час, вислухати старих урядників. Не явившийся член заплатить кару. — Матвій Шайайда, предс.; Гаврило Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє, що на річних зборах 6-го грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Т. Красіцький, предс.; Д. Постоловський, заст.; І. Ганва, секр.; М. Мандропа, заст.; І. Кузів, кас.; М. Галькевич, заст.; В. Кузів, М. Тимінський і Д. Баток, контрольори, Л. Вах, Й. Підлуський і Д. Чорнявський, тростіси, П. Гринюк, П. Левкович і Н. Варій, надз. хорих; Й. Кохановський і Ю. Демчак, прапорщики; І. Кузів, бібліотекар. Збори будуть відбуватись в гали церковній, 34 Біч ул., в другу суботу в місяцю. Сего місяця збори припадають 10 січня. Кождий член повинен прийти і послухати справоздання за рік 1930. — І. Ганва, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 січня, точно в годині 2-ій попол.; в Укр. Нар. Домі, 4-та і Ворд ул. Довгуючі члени будуть суспендовані. Члени котрі були суспендовані в грудни, коли не заплатять усіх своїх довгів, будуть виключені з членства. — Іван Стецик, писар.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома, що уряд на 1931 рік є як слідує: Теодор Федуняк, предс.; Андрій Андріяців, кас.; Василь Моссора, рек. і фін. секр.; Ст. Березя і Ів. Масляй, опікуни хорих. Збори сего року будуть відбуватись в кожду другу суботу по першім. Враві, колиб галя була занята в той день, збори будуть відложені на неділю. Сего місяця збори відбудуться в суботу, 10 січня, в годині 7.30 ввечір, в У. Н. Домі при Розел і Генрі ул. Проситься членів прибути на означений час і привести нових членів, бо будеться принимати без оплати вступного. Хто з членів ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза, проситься негайно се зробити, щоби завтра не було запізно. — Т. Федуняк, предс.; А. Андріяців, кас.; В. Моссора, рек. секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі на Делмор Евеню. Уряд взиває всіх членів місцевих і позамісцевих, кому тільки залежить добро і майно Тов. Просвіта, прибути на сі збори в означений час. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — А. Загута, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться 11 січня, в годині 2-ій пополудни. Проситься членів і членкиць прибути на означений час, бо маємо много справ до вирішення. Взивається довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Уряд на 1931 рік є слідуючий: І. Байдак, предс.; Н. Головка, кас.; Д. Коритко, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Прев. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що річний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в гали, де звичайно, в годині 2-гій пополудни точно. Просимо членкиць явитись на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Буде справоздання контролі і заприсяження уряду на 1931 рік. Неявившася на сім мітінгу членкиця підлягає карі. Уряд на 1931 рік є слідуючий: Анастазія Грицак, предс.; Олена Шкробач, заст.; Марія Ходак, секр.; Анна Мазурик, заст.; Анастазія Озарів, кас.; Анна Ядловецька, заст.; Анна Палків і Юстина Лиса, контрольорки; Анна Мацковська, Настя Восціховська і Катерина Духнич, надз. хорих; Марія Попович і Анна Хміляк, господині галі; Катерина Лущишин, Таціянна Базів і Ксеня Лялька, до світла; Анна Барнас і Марія Онуфрик, надз. хорих на Вест Евені.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома членам, що мітінг річний відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 1.30 пополудни. Проситься членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи. Уряд здасть справоздання. До нового уряду увійшли: Петро Романович, предс.; Григорій Кічак, заст.; Йосиф Галонішка, кас.; Франко Цірка, фін. секр.; Василь Вовк, рек. секр.; Николай Лотоцький і Мих. Камфоняк, контр.; Григорій Стрик і Мих. Скибінський, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, в гали парафіяльній на Блекстон ул.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 290 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 11 січня, в годині 1.30 пополудни, там, де звичайно. Не явившийся на збори член заплатить 2 дол. кари. На сих зборах буде вибір уряду на 1931 рік і справоздання контр. комісії та урядників. Проситься, щоби кождий член приніс з собою свою адресу на картці для нових урядників. — В. Величко, голова; Е. Грещук, писар; Г. Склацький, скарбник.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 2-гій пополудни, в гали на Нюпорт вЕеню. Проситься усіх членів прийти і вирівнати свої залеглости. Хто ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза нехай приведе на сей мітінг і впише. Уряд на 193 1рік є слідуючий: В. Шишка, предс.; О. Потіха, заст.; О. Задуберя, кас.; О. Потіха, заст.; Л. Демчук, секр.; І. Демчик, заст.; І. Вербицький, А. Мазур і В. Загоруйко, контрольори; К. Гнатів і Юлія Задубера, доглядачі хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю в місяци. — Л. Демчук, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 11 січня, зараз по Сл. Божій. На тих зборах повинні бути всі і зложити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде вибір уряду і справоздання старого уряду. Проситься членів вписувати свої діти до Мол. Департаменту У. Н. Союза. — Іван Олійник, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу 13 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Микола Боднар, предс.; Гринько Дорошенко, заст.; Андрій Мудровський, фін. секр.; Михайло Війтишин, рек. секр.; Павло Псую, кас.; Іван Мудровський і Стефан Труш, контр. комісія. Місячний мітінг відбудеться в суботу, 10 січня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Прав. Галі, 179 Корт ул. Обовязком є кождого члена бути на мітінгу. Довгуючі члени повинні прийти та вирівнати свої залеглости. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що на річнім мітінгу 28 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік. І. Сорока, предс.; Г. Лисюк, заст.; Олекса Будай, секр.; І. Сорока с. Михайла, кас.; М. Куничка, заст.; Т. Грицей, І. Жмутин, П. Сорока, І. Іванишин, Т. Пливаник, контрольори. Мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 610 Савт Амерікан ул. Є важні справи до полагодження, тому взивається всіх членів конче прибути на сей мітінг. Довгуючих взивається вирівнати свої залеглости, щоб опісля не було нарікань, коли будуть суспендовані. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будий, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд: Іван Коптюх, предс.; Петро Малицький, заст.; Михайло Баглай, секр.; Никола Строжук, касієр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 січня, точно в годині 8-мій ввечір, в Укр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Кождий член обовязково має явитись на сих зборах. Приводіть нових членів і вписуйте свої діти до У. Н. Союза. До уряду на 1931 рік увійшли слідуючі: Мих. Гуцалюк, гол.; Мих. Никифорчин і Ник. Юськевич, заст.; Д. Костишин, рек. секр.; Мих. Боднар, фін. секр.; Петро Кучма, кас.; М. Ставчанський, заст.; Й. Чемеринський, Ів. Ничка і Ник. Левкович, контр. комісія; В. Артус, Мих. Ратушний, В. Кулинич, Е. Кошлийчук, Т. Гулька і С. Петпльований, контр. хорих; А. Пасічник, В. Савіцький і В. Фурик, тростіси; Мих. Олексів і Гарасим Савіцький, бібліотекарі; Мих. Притула, госп. галі; С. Левко, заст.; П. Гаврис і Я. Тарас, прапорщики; Д. Савіцький і Д. Ракицький, спеціяльні секретарі. Кождий член Тов. Дністер має взяти собі адреси секретарів. секр. фін. M. Bodnar, 532 E. 18th St., N. Y. C.; секр. рек. D. Kostyshyn, 635 E. 9th St., N. Y. C. Із всякими справами належить звертатися до одного з секретарів. При сій нагоді новий уряд желає своїм членам щасливого нового року. — Мих. Гуцалюк, голова; Д. Костишин, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Успіх українського промисловця.

В половині грудня отворив наш земляк, громадянин Плятон Стасюк, свою нову торговлю мясними виробами на Першій Евені, поміж 7-ю і 8-ю вулицею. Дотеперішний склеп містився зараз в сусідстві. Він сам за себе говорив і звертав увагу покупців чистотою, смачними продуктами, тактовною обслугою та притягав нових клієнтів всіляких народностей. Особливо перед святами все в склепі були натовпи людей, і то богато з далеких околиць Ню Йорку.

Отворення нової торговлі зараз звернуло на себе увагу Українців і чужинців. Репортери ріжних газет заходили до склепу і ще заходять, щоби оглянути це незвичайне підприємство і не мають слів похвали на санітарне й естетичне уладження склепу та робітні. А Українцеви стає приємно на душі, що член його нації осягнув свої мрії, а совісна праця, чесність і торговельний хист принесли такий гарний висліл.

Офіціяльний орган мясного промислу "Butcher's Advocate" з 24-го грудня поміщує на 3-ій сторінці фотографію внутрішного вигляду склепу п. Стасюка й ентузиястичну статтю п. з. "Model Market opens on New York East Side", називаючи п. Стасюка піонером новітного провадження мясного діла, а склеп „парльором" (гостинною кімнатою). Читаємо там таке: „Безумовно один з перших мясних склепів в цілому Ню Йорку", або „Це є зразок мясної торговлі на цілий округ", або „Це є останнє слово ефектовности, краси і чистоти". Кореспондент подивляє помисл велитенського зеркала здовж цілої стіни, кафлі, нікель і порцеляну, два великі мотори для охолодження 2-ох ледівень і виставових шаф, потрібно осклених з термометрами для контролі рівности температури. А далі оповідає історію підприємства п. Стасюка, як він був уже раз втратив надію на свій успіх і випадково, на своє щастє, не позбувся своєї торговлі, як привчив покупців пізнаватися на якости продуктів і як він вірить у силу оголошень в часописах, але тільки великих, себто таких, які впадають легко в очі читачів. Також підносить переконання п. Стасюка, що ніщо так не шкодить інтересови як нетактовне, а особливо неправдиве перехвалювання. Найкраще дати можливість покупцям виробити собі свій власний прихильний осуд.

Задача цього допису не є робити розголос підприємству п. Стасюка, або згадати про нього як патріота і щиру людину, яка підтримує поважними сумами наші національні потреби та піддержує нашу пресу коштовними оголошеннями. Але з поданого можемо богато навчитися, як нам самим мати в життю успіх. Я думаю, що не тільки мені, оглядаючому це підприємство, станули сльози в очах з радости, що праця і совісність землека дала такі висліди. І так, як сотками людей радо показував п. Стасюк своє (я скажу і нашу) гордість і щасливу радість, так він або його помічники радо покажуть цікавим, що хочуть піднестися на дусі і повірити в свої власні сили, всі закамарки і урядження заведення.

Громадяне! Не завидуймо один другому, але памятаймо, що ми всі члени одної великої родини, а кождий особистий успіх кождого з нас це цеголка для будовання нашої сили і нашого значіння в культурному світі. І нехай успіх п. Стасюка буде для кождого з нас не предметом зависти, але вказівкою, як доходити до особистого успіху, а тим самим до піднесення нашого народу.

Роман Придаткевич.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(33)

Моряки стояли застрашеною громадкою, держачи револьвери в руках. Ранений чоловік вився й кричав на землі. Молодий мущина, — він звався Клейтон, підняв із землі револьвер. Джейн, дівчина, підбігла до нього. „Хто мігби се бути?" — вона шепнула. Тимчасом її батько й учений його товариш замандрували в глибину п. аліса.

—o—

„Я певний, що Тарзан нас стереже добре", сказав Клейтон. „Піди до хати, а я тимчасом піду шукати твого батька." Він дав Джейні свій револьвер і, як двері хати замкнулися за нею й за її служницею Есмеральдою, він пішов у ліс.

—o—

Як Джейн і Есмеральда найшлися в хаті, мурина передовсім подумала забарикадувати двері за собою. Вона оглянулася довкола, як се зробити. Ледво кинула довкола себе погляд, як вона скрикнула й побігла в страху до своєї пані.

—o—

Джейн побачила причину її крику. На долівці коло них лежав збілілий кістяк чоловіка. Дальше на ліжку лежав другий кістяк. А відтак маленький кістяк у колисці. „Що за страшне місце!" прошептала дівчина. Есмеральда тряслася.

—o—

Що ще жде їх у тій зловіщій хаті? Вони старалися відтрясти з себе чорні предчуття. Вона приказала Есмеральді перестати шльохати, і обі затарасували двері. Потім сіли на ліжці, обнялися й ждали в страху.

—o—